

Brüssel, 26. november 2024
(OR. en)

16238/24

LIMITE

JAI 1755
MIGR 435
RELEX 1510

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Rändeküsimuste käsitlemine – Uued viisid ebaseadusliku rände ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks

Ungari eesistumise üks põhiprioriteet on innustada liikmesriike vahetama arvamusi uute ja uuenduslike lahenduste üle rändevaldkonnas. Sellest tulenevalt algatas eesistujariik alates justiits- ja siseministrite mitteametlikust kohtumisest 22. juulil 2024 mitu arutelu võimalike uuenduslike lähenemisviiside üle rände valdkonnas, pöörates erilist tähelepanu Euroopa Liidu (EL) meetmete tõhustamisele rände välismõõtmes ja vajadusele tugevama tagasisaatmispoliitika järele. Sellega seoses pidas COREPER 16. septembril põhjaliku arutelu selle üle, kuidas veelgi tõhustada ELi tagasisaatmissüsteemi; arutelu näitas, et liikmesriigid on pühendunud kõigi asjakohaste aspektide kiirele käsitlemisele. Selle arvamuste vahetuse käigus nimetas mitu liikmesriiki *tagasisaatmiskeskusi* ühe võimaliku n-ö uue lahendusena, mida tuleks täiendavalt uurida.

Justiits- ja siseküsimuste nõukogu 10. oktoobri 2024. aasta istungil leppisid ministrid kokku, et kehtiva tagasisaatmisalase õigusraamistiku läbivaatamine peaks võimaldama võimalikke uuenduslikke lahendusi, nagu *tagasisaatmiskeskused*. Ministrid rõhutasid, et eksperdid peaksid hoolikalt uurima nende lahenduste teostatavust, tagades samal ajal täieliku vastavuse ELi ja rahvusvahelisele õigusele ning olles kindlalt pühendunud põhiõiguste kaitsmisele. Toimimisega seotud aspektide uurimiseks pidas strateegiline sisserände-, piiride ja varjupaigakomitee (SCIFA) oma 14. novembri 2024. aasta koosolekul strateegilise arutelu *tagasisaatmiskeskuste* kontseptsiooni üle. Arutelu eesmärk oli uurida kontseptsiooniga seotud peamisi eeltingimusi ja kaitsemeetmeid. Arutelud jätkuvad ekspertide tasandil, et analüüsida kontseptsiooni tehnilisi ja õiguslikke aspekte, et suunata edasist tööd selles küsimuses.

Lisaks toimub COREPERis 11. detsembril esimene arutelu seoses *turvalise kolmanda riigi kontseptsiooni* eelseisva läbivaatamisega.

Paralleelselt uuenduslike lahenduste üle peetavate aruteludega arutas COREPER 30. oktoobril komisjoni esitatud mitteametliku dokumendi alusel Süüria pagulaste vabatahtlikku tagasipöördumist; sellele järgnes detsembri alguses mitteametlik hommikusöögiarutelu ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti (UNHCR) ja Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga (IOM).

Kuna ebaseaduslik ränne Euroopasse on jätkuvalt tõsine probleem, mida süvendavad mitmed algpõhjused, oleme tunnistajaks poliitika muutmisele Euroopas, mis annab meie tööle uue hoo. Selge signaal selleks muutuseks anti Euroopa Ülemkogu 17. oktoobri 2024. aasta järeldustes, milles rõhutati, et „*tuleks kaaluda uusi viise ebaseadusliku rände ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks*“¹.

Eesistujariik soovib rõhutada, et teatavate n-ö uute lahenduste praktikas rakendamine nõuab mitmesuguseid algatusi rände välismõõdme valdkonnas, vältides samal ajal uute rändeteede tahtmatut loomist või täiendavat koormust ELi liikmesriikidele. Selles ettevõtmises on oluline arendada uut ja süvendada olemasolevat koostööd päritolu- ja transiidiriikideks olevate kolmandatest riikidest partneritega. See on jätkusuutliku rakendamisprotsessi lahutamatu osa ja oluline element ebaseaduslike lahkumiste arvu märkimisväärses vähendamiseks ning rändajate, varjupaigataotlejate ja pagulaste olukorra edasiseks parandamiseks võimalikult lähedal nende päritoluriigile.

¹ Dok 25/24, Euroopa Ülemkogu kohtumine (17. oktoober 2024) – Järeldused.

Eesistujariik usub kindlalt, et iga elujõuline innovatiivne lahendus peaks põhinema ühistel eesmärkidel, ühistel jõupingutustel ja vastastikusel usaldusel, kooskõlas Euroopa tiimi lähenemisviisiga ning ühtlasi tagades mitmepoolsete ja piirkondlike institutsioonide toetuse. Mis tahes lahendusvariante tuleks kõigepealt analüüsida ka praktilise teostatavuse seisukohast, et see annaks võimaluse selle suhtes konkreetse kolmandast riigist partneriga kokku leppida. Need põhimõtted peaksid moodustama meie käimasoleva töö suunava raamistiku, mis võib hõlmata sellise tervikliku meetmekogumi väljatöötamist, milles kirjeldatakse meie käsutuses olevaid vahendeid meie kollektiivse kohustuse täitmiseks koos kolmandatest riikidest partneritega. Meetmed, mille eesmärk on hõlbustada ja võimaldada koostööd meie partneritega, kes on valmis osalema uute algatuste rakendamises, peaksid põhinema kõigi asjakohaste ELi poliitikavaldkondade, instrumentide ja vahendite, sealhulgas diplomaatia, areng, kaubandus ja viisad, aga ka konkreetsete liikmesriikide kahepoolsete vahendite kasutamisel Euroopa tiimi vaimus. Samuti tuleks kasutada selliseid meetmeid nagu suurem toetus taasintegreerimisele, partnerriigis elavate ebaseaduslike rändajate vabatahtlik tagasipöördumine päritoluriiki, vabatahtlik ümberasustamine, sihtotstarbeline suutlikkuse suurendamine ja tehniline abi, riiklike pädevustega kooskõlas olevad seaduslikud võimalused ja operatiivkoostöö (kaasates ka asjaomased ELi asutused). Lisaks peaks selle *meetmekogumi* hulka kuuluma vabatahtliku tagasipöördumise soodustamine ning koostöö tihendamine UNHCRi ja IOMiga ning muude asjaomaste organisatsioonidega.

Küsimused ministritele:

- 1) *Kas olete nõus, et paralleelselt uuenduslike lahendustega seotud tehnilise tööga peame määrama kindlaks ELi poliitikameetmete, instrumentide ja vahendite kogumi (meetmekogumi), et tagada nende koordineeritud kasutamine, suurendades seeläbi meie ühist mõjujõudu ja leevendades nende kolmandatest riikidest partnerite koormust, kes soovivad osaleda rändega seotud uuenduslike lahenduste rakendamises?*
- 2) *Millised meetmed peaksid Teie arvates olema selle tervikliku meetmekogumi osa?*